

PRAVOPIS
HRVATSKO
SRPSKOGA
KNJIŽEVNOG
JEZIKA

PRAVOPIS
HRVATSKOSRPSKOGA
KNJIŽEVNOG JEZIKA
S PRAVOPISNIM RJEČNIKOM

IZRADILA
PRAVOPISNA KOMISIJA

1960
MATICA HRVATSKA * MATICA SRPSKA
ZAGREB * NOVI SAD

24 36.

UVODNA RIJEČ

PREDAJEMO JAVNOSTI jedinstveni Pravopis hrvatskosrpskoga književnog jezika. Premda su za tim težili najveći naši umovi počevši od Vuka Stefanovića Karadžića i Ljudevita Gaja u prvoj polovini 19. stoljeća i premda su Brozov, Boranićev i Beličev Pravopis bili zasnovani na jednakim načelima, ipak je tek današnjoj generaciji pošlo za rukom da se složi u pravopisu koji će vrijediti na cjelokupnom području hrvatskosrpskog jezika. U isto vrijeme pojavljuje se u Zagrebu i Novom Sadu identičan pravopisni priručnik: jedan latinicom i ijekavski, a drugi ćirilicom i ekavski, s potpuno jednakim pravopisnim pravilima i s potpuno jednakim pravopisnim rječnikom. To je svakako značajan datum u razvoju naše nacionalne kulture.

Nauka o jeziku utvrdila je u 19. stoljeću da je narodni jezik Srba i Hrvata jedan jezik, pa su stoga neki hrvatski i srpski filolozi i književnici, među kojima su bili Vuk St. Karadžić, Ivan Kukuljević, Đuro Daničić, Ivan Mažuranić i Dimitrije Demeter, već g. 1850. sklopili u Beču Književni dogovor kojim su htjeli jezik srpske i hrvatske književnosti »približiti, složiti i ujediniti«. Njihova je namjera urodila dobrim plodom, tako da su u drugoj polovini 19. stoljeća i u Srba i u Hrvata pobijedili fonetski pravopisni principi, a za književni jezik uzet je štokavski dijalekat novih oblika i akcenata. Ono što je započeto bečkim Književnim dogovorom nastavljeno je g. 1954. u Novom Sadu poznatim Zaključcima o hrvatskosrpskom jeziku i pravopisu.

Inicijativu za sastanak književnika i lingvista u Novom Sadu dao je Letopis Matice srpske raspisivanjem ankete »o pitanjima srpsko-hrvatskog jezika i pravopisa« u mjesecu rujnu 1953. Nakon završene ankete održan je u Novom Sadu od 8. do 10. prosinca 1954. sastanak 25 učesnika ankete, koji su zaključili da je i književni jezik Srba, Hrvata i Crnogoraca jedinstven, sa dva izgovora, ijekavskim i ekavskim. Oba su ta izgovora kao i oba pisma, latinica i ćirilica, dakako ravnopravna, a izrada zajedničkog pravopisa jedna je od najhitnijih kulturnih i društvenih potreba. Nacrt pravopisa treba da izradi sporazumno komisija srpskih i hrvatskih stručnjaka, koju će odrediti naša tri sveučilišta (u Beogradu, Zagrebu i Sarajevu), dvije akademije (u Zagrebu i Beogradu), Matica srpska u Novom Sadu i Matica hrvatska u Zagrebu. Prije konačnog prihvaćanja nacrt će biti upućen društvima književnika, novinara, naučnih i prosvjetnih radnika da o njemu dadu mišljenje.